

ODDĚLENÍ PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU

U Jezu 10, 460 01 Liberec
tel.: 482 428 999
IDDS: zqmdyng

dle rozdělovníku
Krajský úřad Libereckého kraje, OZPZ
U Jezu 642/2a
461 80 Liberec 02

KRAJSKÝ ÚŘAD LIBERECKÉHO KRAJE Odbor životního prostředí a zemědělství	
Číslo jedn. spisovny:	Ukládací znak:
Dosle dne: 22-09-2017	
Pracovník:	Pracovník:
Číslo: 70650/2017	

NAŠE Č. J.: SR/0040/LI/2017 - 88

VYŘIZUJE: Feřtová Jitka, Mgr.

V LIBERCI: 20. 9. 2017

Věc: Posouzení zásahů uskutečněných na pozemcích p.p.č. 369, 370, 371, 372 v k. ú. Doubí u Liberce z hlediska možného škodlivého zásahu do biotopu ZCHD živočichů

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Liberecko (dále jen „AOPK“) obdržela dne 29.8.2017 žádost Krajského úřadu Libereckého kraje, odboru životního prostředí a zemědělství (dále jen „krajský úřad“) o zpracování odborného posudku pro záměr „Autobazar na pozemcích p.p.č. 369, 370, 371, 372 v k.ú. Doubí u Liberce“ s ohledem na aktuální stav lokality.

AOPK se zabývala posouzením lokality již na přelomu let 2016 a 2017 na základě žádosti krajského úřadu Libereckého kraje z 19.12.2016. Požadavek na zhodnocení předložené dokumentace vycházel ze skutečnosti, že se v území nachází společenstvo s unikátním zastoupením druhů vázaných na mokřadní biotopy, které není v regionálním měřítku běžné, s ohledem na jeho umístění v intravilánu města. AOPK provedla místní šetření na dotčených pozemcích dne 22.12.2016 a provedla také důkladné seznámení se všemi dostupnými podklady a zjištěnými nálezy zvláště chráněných druhů živočichů, na jejichž základě vydala odborné stanovisko, které hodnotí vliv záměru výstavby autobazaru na zvláště chráněné druhy živočichů. AOPK se vyjádřila konkrétně k možným vlivům na populaci **ropuchy obecné** (*Bufo bufo*) a **užovky obojkové** (*Natrix natrix*), kteří náležejí do kategorie druhů „ohrožených“ dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. a populace **čolka velkého** (*Triturus cristatus*), **čolka horského** (*Ichthyosaura alpestris*), **čolka obecného** (*Lissotriton vulgaris*) a **modráška bahenního** (*Phengaris nausithous*), kteří spadají do kategorie druhů „silně ohrožených“. V závěrech tohoto posudku AOPK uvedla, že výstavba autobazaru podle předložené projektové dokumentace je neslučitelná s další existencí obojživelníků na lokalitě. Mokřad slouží jako nepostradatelný biotop především pro vzácného čolka velkého, který zde má v širším okolí jedinou známou lokalitu výskytu. Zničení lokality tak představuje ohrožení celé místní populace čolka velkého.

Dne 25.1.2017 obdržela AOPK žádost České inspekce životního prostředí, Třída 1. máje 858/26, 460 07 Liberec (dále jen „ČIŽP“) o posudek, který zhodnotí míru vlivu provedených zásahů uskutečněných na pozemcích p.č.369, 370 v k.ú. Doubí u Liberce z hlediska zásahu do biotopu ZCHD živočichů. Na základě této žádosti AOPK provedla opakovaně vlastní terénní šetření a zoologický průzkum území během vegetačního období v průběhu dubna - července 2017. Celkem byla lokalita v roce 2017 navštívena zaměstnanci AOPK 5 krát a to ve dnech 29.3., 26.4., 27.6., 18.7. a 1.8.2017. U všech terénních šetření byl přítomen zástupce investora, neboť areál je oplocený a bez jeho součinnosti tedy nelze šetření provést. U dvou šetření byl zároveň přítomen zástupce krajského úřadu. Při jarních šetřeních v období páření a reprodukce byl zjištěn výskyt a rozmnožování skokanů hnědých a **čolků obecných** na lokalitě. Dne 26.4.2017 byla v tůni instalována past na čolky, která potvrdila i výskyt **čolků velkých** v období rozmnožování. **Modrásek bahenní** byl zjištěn při letních kontrolách především na pozemku p.č. 369 v k.ú. Doubí u Liberce, avšak jeho početnost oproti výchozímu stavu značně poklesla. Z druhů zařazených dle vyhlášky mezi ohrožené zde byla zaznamenána **užovka obojková**. AOPK vydala dne 1.8.2017 posudek pro ČIŽP, v němž se zabývala zhodnocením stavu populací zvláště chráněných druhů nalezených na lokalitě, posouzením vlivu dosavadních zásahů do biotopu těchto druhů a návrhem možných nápravných opatření. V závěru posudku AOPK konstatuje, že lokalita je v současnosti značně degradována vlivem negativních terénních úprav, avšak populace čolka velkého i modráška bahenního zde stále existuje a je nezbytné pro její přežití zlepšit stávající nevyhovující stav uvedením mokřadu do výchozího stavu, přičemž součástí posudku jsou i konkrétní návrhy opatření. AOPK poskytla dne 22.8.2017 tento posudek, vypracovaný pro ČIŽP, krajskému úřadu na základě jeho žádosti o součinnost jako podklad pro potřeby správního řízení ve věci udělení výjimky podle § 56 odst. 2 zákona č 114/92 Sb. pro zvláště chráněné druhy zjištěné na pozemcích p.č. 369, 370, 371, 372 v k.ú. Doubí u Liberce.

Po zpracování posudku pro ČIŽP však bylo dne 7.8.2017 zjištěno, že na lokalitě došlo k dalším nepovoleným zemním pracím a zásahům do dochovaného stavu pozemků (odbagrování obrážejících pařezů dřevin, odstranění mrtvého dřeva a stržení drnu v místě původního výskytu krvavce totenu). Krajský úřad si proto vyžádal další stanovisko AOPK, které by posoudilo, zda se jedná o trvalé a nevratné zásahy do biotopu, které vylučují další výskyt výše zmiňovaných zvláště chráněných druhů živočichů. AOPK požádala investora o umožnění vstupu na lokalitu za účelem terénního šetření. Pozemky jsou oplocené a bez součinnosti investora tedy nelze detailní průzkum provést. Investor si vymínil spoluúčast zpracovatele Biologického hodnocení záměru „Autobazar na pozemcích p.p.č. 369, 370, 371, 372 v k.ú. Doubí u Liberce“, RNDr. Jiřího Vávry, CSc., který však bude mít možnost dostavit se k místnímu šetření až v měsíci říjnu. AOPK proto zatím provedla pouze zevrubnou vizuální kontrolu stavu lokality z druhého patra parkovacího domu OC Nisa za účelem zhodnocení stavu biotopů po posledních zásazích a nemohla

provést detailní průzkum aktuálního výskytu druhů. Zoologický průzkum prováděný v tuto dobu by ale stejně měl jen velmi nízkou vypovídací hodnotu, protože v měsíci říjnu je v podstatě již po vegetační sezóně a také výskyt výše zmiňovaných chráněných druhů živočichů na lokalitě je jen těžko detekovatelný a není vhodné období pro jejich mapování. Obojživelníci se mapují v období reprodukce a vodní fáze vývoje larev (ostatně na pozemcích, kde je plánována výstavba autobazaru, je z hlediska výskytu životaschopné populace čolků stěžejní právě vodní biotop), momentálně jsou ale čolci ve své terestrické fázi a obývají úkryty na souši. Modrásci se mapují v době rozmnožování na přelomu července a srpna, kdy létají dospělci na stanovištích s výskytem živné rostliny, v tomto podzimním období již přežívají jen larvy v mraveništích. AOPK proto ve svém posudku vychází ze svých průzkumů prováděných během letošní vegetační sezóny a z momentálního celkového vizuálního stavu lokality po posledních provedených zásazích (viz. Foto č. 1 v příloze stanoviska).

Posouzení:

AOPK se ve svém stanovisku zabývá posouzením stavu biotopů a populací výše zmíněných silně ohrožených druhů (čolek obecný, čolek velký a modrásek bahenní), které mají úzkou vazbu na biotopy zjištěné na lokalitě.

Zásahy provedené na lokalitě dne 7.8.2017 byly zcela v rozporu s návrhy opatření, které ve svém posudku vypracovala AOPK pro ČIŽP. V místě výskytu krvavce totenu, tedy v biotopu rozmnožování modráska bahenního, byl stržen drn a odbagrována svrchní část zeminy a na části je pohozena kamenná drť. Plocha tůně se oproti výchozímu stavu zmenšila jejím částečným zasypáním a také z důvodu vysychání do velké míry způsobeným vytvořením „hydrogeologických sond“, které pravděpodobně působí jako drenáž. Tímto byl značně negativně ovlivněn biotop rozmnožování čolků.

Momentální stav tůně však není pro výskyt čolků limitní. Pro přezimování si čolek obecný i čolek velký vyhledávají úkryty na souši a nepotřebují vodní prostředí, ale již v březnu začínají aktivovat a vrací se k vodním nádržím a tůním, kde dochází k rozmnožování. Ke kladení vajíček v našich podmínkách dochází nejčastěji v průběhu dubna a další 3,5 - 4 měsíce potřebují čolci velcí (resp. cca 3 měsíce čolci obecní) vodní prostředí k metamorfóze larev. Pro dlouhodobý výskyt čolků na lokalitě je tedy nutné zajistit zvodnění tůně po celou dobu rozmnožování a larválního vývoje. Zároveň je potřeba zachovat chemismus vody a zabránit znečišťování (zejména ropnými látkami). I přes negativní stav tůně v letošním roce, kdy došlo k vyschnutí již v průběhu měsíce června a nemohlo tak dojít k metamorfóze larev, však nelze říci, že by místní populace čolků obecných a čolků velkých zanikly. Čolci velcí pohlavně dospívají nejčastěji ve 3 roce života, kdy teprve vstupují do reprodukce a dožívají se většinou více než 10 let (čolek obecný o něco méně, 8 - 10 let). Při výpadku jedné reprodukční sezóny jsou schopni se v další sezóně

rozmnožovat. Krátkodobé sub optimální podmínky biotopu tedy neznamenají zánik populace, ale je nezbytně třeba zajistit existenci vhodného prostředí pro rozmnožování čolků v dalších letech.

Čolek obecný se ve vhodných biotopech v okolí vyskytuje poměrně běžně a je znám z více lokalit na Liberecku, jinak je tomu však u čolka velkého. V mokřadních a vodních biotopech v blízkém okolí nebyl při terénních průzkumech, prováděných v letošní sezóně, výskyt čolka velkého prokázán. Ani v nálezové databázi ochrany přírody nejsou záznamy o jeho výskytu z žádné další lokality v celém mapovacím kvadrátu 5256 (standartní síťové pole metody KFME používané ve faunistice v ČR). Vzhledem k nízké mobilitě čolků velkých a opakovaným nálezům jak dospělých jedinců, tak larev na sledované lokalitě lze tedy konstatovat, že místní populace čolka velkého je omezena na tůň v Doubí, které tvoří významné refugium tohoto silně ohroženého druhu na Liberecku. Ačkoliv investor provedl negativní zásahy do biotopu čolka velkého, místní populace zde stále může existovat, pokud investor nebude v negativních zásazích pokračovat a naopak provede nápravná opatření (viz. Stanovisko AOPK pro ČIŽP)

Naproti tomu výskyt modráška bahenního byl v letošním roce prokázán i na loukách v poměrně blízkém okolí (viz. Nálezová databáze na portále AOPK - Portál informačního systému ochrany přírody) a modrásci zjištění na sledované lokalitě jsou tedy součástí poměrně stabilní větší místní populace, jejíž existence je však závislá na zachování a vhodném obhospodařování lučních porostů s výskytem krvavce totenu (*Sanguisorba officinalis*) a mraveništ druhu *Myrmica rubra*, tedy na zachování takového typu biotopu, jaký byl zaznamenán i na pozemku p.p.č.369 k.ú. Doubí u Liberce.

Zásahy do biotopu modráška provedené v místě plánovaného autobazaru však byly značně devastující. Pokosením travního porostu na p.p.č.369 v době kvetení krvavců a tedy i rozmnožování modrásků (což je v našich podmínkách v závislosti na aktuálním průběhu počasí zhruba mezi 2. červencovou až 2. srpnovou dekádou) nemohlo na lokalitě dojít k reprodukci ani krvavce ani modráška bahenního. Krvavec toten je však vytrvalá bylina, takže posečením v nevhodnou dobu sice dojde v příští sezóně ke snížení jeho početnosti na lokalitě o chybějící přirozený přírůstek, ale nedojde k jeho úplné likvidaci. Nevhodně provedená seč luk s výskytem myrmekofilních modrásků vázaných svým vývojem na květenství krvavce totenu může vést k drastické redukci velikosti místní populace tohoto silně ohroženého druhu a při delším trvání i jeho vyhynutí na lokalitě. Nicméně s jednoletým vynecháním reprodukce se při zachování vhodného biotopu dokáže populace modráška vyrovnat a lokalita bude v příští sezóně dotována dospělci modrásků z okolních stanovišť.

Porosty krvavce totenu i mraveniště však byly značně narušeny záborem půdy pod umístěnou unimobuňkou a skládkou dřeva z pokácených stromů a především odbagrováním zeminy z velké části

pozemku, na němž se porost krvavce nacházel. Krvavec toten je ale dosti odolný a dokáže přežívat i na stanovištích narušovaných a zatěžovaných lidskou činností (v příkopech podél cest atp.). Narušené lokality poměrně dobře zpětně osidluje, pokud je v blízkosti zdrojová lokalita semen. Až v příští vegetační sezóně bude proto jasnější, jak moc byl biotop narušen. Stejně tak je potřeba v příští sezóně zrevidovat, zda zásahy přežila mraveniště mravenců rodu *Myrmica*. Každopádně, jak již bylo uvedeno ve stanovisku AOPK pro ČIŽP, s ohledem na další přežívání populace modráška bahenního je nezbytné v následujících letech nastavit striktní management krvavcových ploch s pravidelnou sečí 1x ročně a to v termínu do 15. června běžného roku a případná druhá seč musí být prováděna až po 15. září a zároveň je potřeba se zdržet narušování mravenišť.

Závěr:

Terénní průzkumy z letošního roku prokázaly výskyt zvláště chráněných druhů živočichů uvedených ve vyhlášce č. 395/1992 Sb. Z druhů zařazených dle vyhlášky mezi ohrožené zde byla zaznamenána užovka obojková (*Natrix natrix*), z kategorie silně ohrožených byl prokázán výskyt čolka obecného (*Lissotriton vulgaris*) a především čolka velkého (*Triturus cristatus*) a modráška bahenního (*Phengaris nausithous*), kteří navíc patří dle přílohy č. 2 vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 166/2005 Sb. mezi druhy chráněné v zájmu Evropských společenství a náleží do skupiny druhů vyžadujících přísnou ochranu. Zásahy do biotopů zvláště chráněných druhů provedené letos na pozemcích p.p.č. 369 a 370 v k.ú. Doubí byly značně devastující, ale naštěstí pro populace těchto druhů ne zcela likvidační. I přes významné narušení biotopů byly druhy na lokalitě přítomny a při zdržení se dalších negativních zásahů a naopak vytvoření nápravných opatření tak, jak byla navržena v posudku AOPK vypracovaném pro ČIŽP, je další existence druhů na lokalitě možná.

Ing. Šárka Mazánková
VEDOUcí ODDĚLENÍ

Přílohy: Fotodokumentace

Rozdělovník:

Krajský úřad Libereckého kraje, OŽPZ, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 02

foto č. 1: Současný stav lokality - celkový pohled (20.9.2017)

foto č. 2: Pro srovnání - stav lokality v průběhu letošní vegetační sezóny (26.4.2017)